

POSITIIVISEN KASVATUKSEN ILTA

SUVELA 3.3.2020

KUKA MINÄ OLEN?

- Ikuinen etsijä, utelias tutkija, kyltymätön kirjaton
- Teatteri-ilmaisun ohjaaja, teologian maisteri, perhetyöntekijä, positive psychology practitioner
- Ilo olla yhdessä™-positiivisen kasvatustieteen kehittäjä
- Toimiva Perhe, Muksuoppia vanhemmille, Tili Toukka lasten eroryhmä ja Virtaa Välillämme ohjaaja
- Yli 20 vuotta töitä lasten parissa

POSITIIVISEN KASVATUKSEN TALO

POSITIIVINEN PSYKOLOGIA
POSITIIVINEN PEDAGOGIIKKA

**HYVÄN
HUOMAAMINEN**

**KASVUN
ASENNE**

**LUONTEEN-
VAHVUUDET**

**MYÖNTEISET
TUNTEET**

**TOIPUMISKYKY
RESILIENSSI
MUUTOSKETTERYYS**

**TIETOISUUS
TAIDOT**

OPTIMISMI

MERKITYKSELLISYYS

**SOSIAALISET
TAIDOT**

POSITIIVINEN
KASVATTAJA

KUNNIOITUS

ENNAKOINTI

**EMPAATTINEN
JOHTAJUUS**

**POSITIIVISET
RAJAT**

YHTEYS

positiivinenkasvatus.fi

TAVOITTEENA KUKOISTUS

Emotionaalinen hyvinvointi

myönteisten ja vaikeiden tunteiden sopiva balanssi. Lapsi on tyytyväinen elämäänsä monella eri osa-alueella ja hänellä on kyky selvitä elämän vastoinkäymisistä.

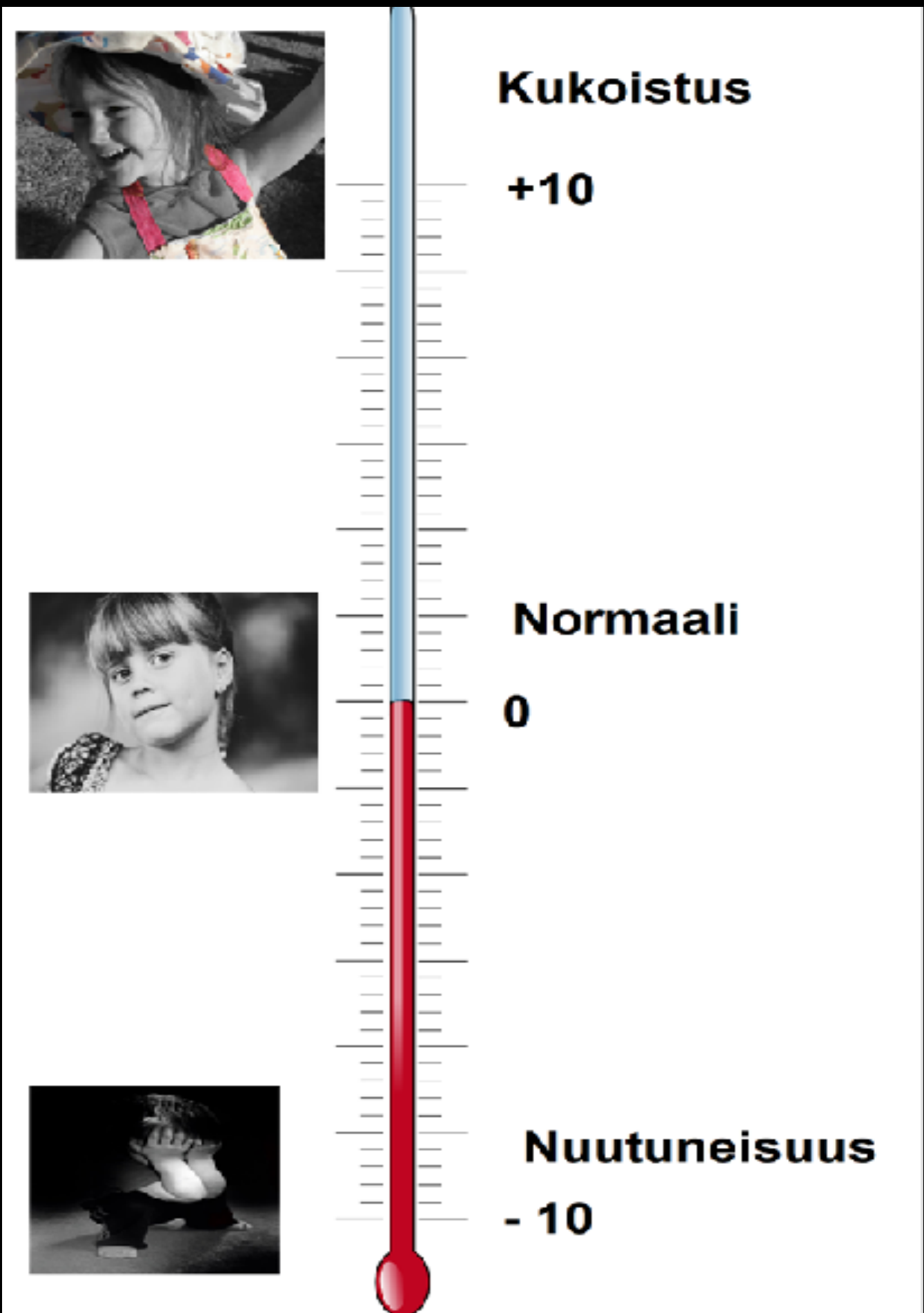
Sosiaalinen hyvinvointi

Lapsella on kokemus arvostuksesta ja ryhmään kuulumisesta. Hän hyväksyy erilaisia ihmisiä ja kokee, että hänen toiminnallaan on merkitystä ryhmälle ja hänen elämässään on myönteisiä ja merkityksellisiä ihmissuhteita.

Psykologinen hyvinvointi

Lapsi hyväksyy itsensä ja tuntee omat vahvuutensa. Hän uskaltaa mennä kohti haasteita ja toteuttaa omaa potentiaalia. Hän tuntee, että hänen elämällään on merkitystä ja kokee itsenäisyyttä ja voi elää arvojensa mukaista elämää.

KUKOISTUSMITTARI

Elinvoimaisuus ja
kehosta huolehtiminen

Tunteiden ja
elämänhallinta

ELINVOIMAISUUS

MYÖNTEISYYS

AIKAANSAAMINEN

Päämäärien
saavuttaminen

KUKOISTUKSEN
KEHYS

UPPOTUMINEN

Vahvuudet, flow
ja työn imu

MERKITYS

Merkityksellinen
työ ja elämä

IHMISSUHTEET

Aito ja merkityksellinen
yhteys muihin

Myönteiset tunteet

MYÖNTEISET TUNTEET

**SISÄINEN
MOTIVAATIO
KASVAA**

**ERILAISET
AJATTELUTAVAT JA
ONGELMANRATKAIS
UKYVYT KEHITTYVÄT**

**KOGNITIIVISET
(AJATUKSELLISET)
KYVYT KASVAVAT**

**MYÖNTEISTEN
TUNTEIDEN
HYÖDYT**

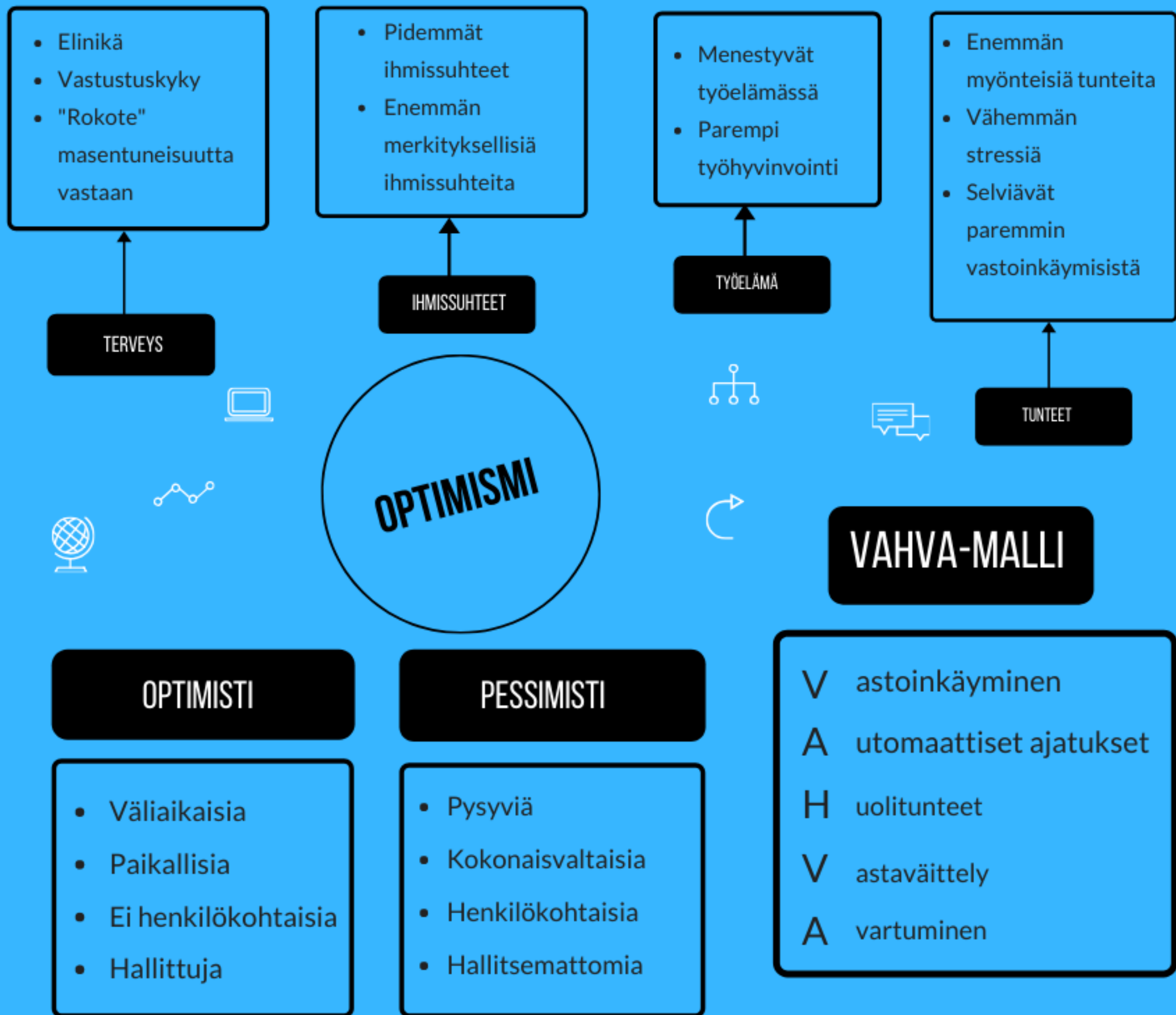
**VASTAANOTTAVAISEMPIA
UUDELLE TIEDOLLE**

**JOUSTAVUUS
LISÄÄNTYY**

**PYSTYY KATSOMAAN
LAATIKON
ULKOPUOLELLE**

**RESILIENSSI –
MUUTOSKETTERYYS
– KASVAA**

HYÖDYT, EROT JA OPETUS

LUONTEENVAHVUUDET

MITÄ NE OVAT?

LUONTEENVAHVUUDET
OVAT TODELLISTA,
SYVINTÄ SINUA.

VOIT KÄYTTÄÄ NIITÄ ELÄMÄN
ERI ALUEILLA OPPIMISESSA,
TYÖSSÄ, IHMISSUHTEISSA JA
LEIKISSÄ.

NIIDEN KÄYTTÄMINEN
INNOSTAA,
ENERGIATASOSI NOUSEE
JA HALUAT JATKUVASTI
TOIMIA VAHVUUDEN
VARASSA

LUONTEENVAHVUUKSILLA ON
MORAALINEN ARVO, EIKÄ
NIIDEN KÄYTTÖ HEIKENNÄ
KETÄÄN MUUTA

VOIT HARJOITELLA JA
KEHITTÄÄ NIITÄ. NE OVAT
MYÖS TAITOJASI.

LUONTEENVAAHVUUKSIEN HYÖDYT

"TIKAPUITAMME"
KOHTI TAVOITTEITA

AUTTAVAT MEITÄ KOHTI
KOKONAISVALTAISTA
HYVINVOINTIA

PONNAHDUSLAUTA
MYÖNTEISELLE
ITSETUNTEMUKSELLE

AVAAVAT VÄYLÄN SAADA
ITSELUOTTAMUSTA JA
ONNISTUMISEN KOKEMUKSIA

OPETTAA MEITÄ ITSESTÄMME,
TAIDOISTAMME,
KYVYISTÄMME JA
AINUTLAATUISUUDESTAMME

VOIT SAAVUTTA
FLOW TILAN

LUONTEEN VAHVUUDET

I VIISAUS JA TIETO

- 1. LUOVUUS
- 2. UTELIAISUUS
- 3. ARVIOINTIKYKY
- 4. OPPIMISEN ILO
- 5. NÄKÖKULMANOTTOKYKY

II ROHKEUS, EMOTIONAALISET VAHVUUDET

- 6. ROHKEUS
- 7. SINNIKKYYS
- 8. REHELLISYYS
- 9. INNOSTUS

III INHIMILLISYYS, SOSIAALISET KYVYT

- 10. YSTÄVÄLLISYYS
- 11. RAKKAUS
- 12. SOSIAALINEN ÄLYKKYYS

IV OIKEUDENMUKAISUUS

- 13. REILUUS
- 14. JOHTAJUUS
- 15. RYHMÄTYÖTAIDOT

KAISA VUORINEN, LOTTA UUSITALO-MALMIVAARA

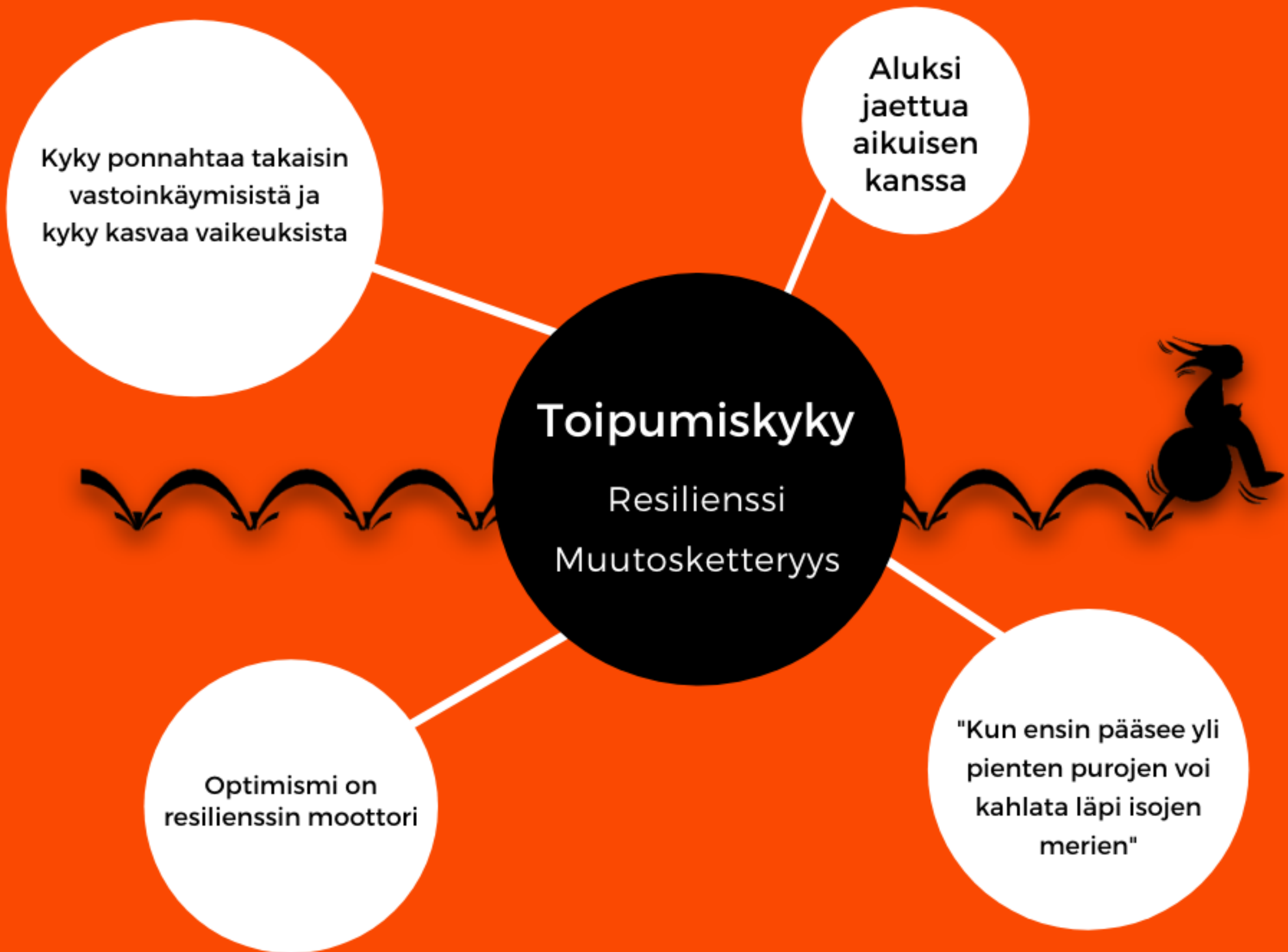
- 25. MYÖTÄTUNTO
- 26. SISU

V KOHTUULLISUUS

- 16. ANTEEKSIANTAVUUS
- 17. VAATIMATTOMUUS
- 18. HARKITSEVAISUUS
- 19. ITSESÄÄTELY

VI HENKISYYS

- 20. KAUNEUDEN ARVOSTUS
- 21. KIITOLLISUUS
- 22. TOIVEIKKUUS
- 23. HUUMORINTAJU
- 24. HENGELLISYYS

RESILIENTSI

KYKY Ponnahtaa Takaisin Vastoinkäymisistä

SE MITÄ AJATTELEN
VAIKUTTAA SIIHEN MITÄ
TUNNEN!

OPTIMISMI AÜTTAA
MINUA LÖYTÄMÄÄN
VAIHTOEHTOISIA
AJATUSMALLEJA

"SELVIYDYN
VAIKEISTA
TILANTEISTA"

USKONTTSEENI

SE MIHIN KESKITYN -
KASVAA

MITÄ VOISIN OLLA
KIITOLLINEN?

MITÄ VOISIN OPPIA
TILANTEESTA?

MIKÄ MENI HYVIN?

MITÄ
SELVIYTYMISKEINOJA
KÄYTÄN?

LIIKUNTA

KESKUSTELU

HETKEEN PYSÄHTYMINEN
HENKITTELY

TARVITTAESSA
VOIN PYYTÄÄ APUA

OLEN
MERKITYKSELLINEN
OSA
YHTEISÖÄ

TUNTEIDEN HYVÄKSYMINEN
AÜTTAA MINUA
PÄÄSTÄMÄÄN NIISTÄ IRTI

TSEMYÖNTÄTUNTO
AÜTTAA
ETEENPÄIN

YHTEYS

- Kaiken kasvatuksen ydin ja mahdollistaja
- Rakkaus, hyväksyntä ja turva
- Varhainen suhde vaikuttaa tuleviin ihmissuhteisiin, emotionaaliseen kasvuun ja resilienssiin.
- Lapsella on tunne, että aikuinen on hänen puolellaan ja ajattelee lapsen parasta

YHTEYS-YMMÄRRYS-YHTEISTYÖ

Lapsen yhteistyö on usein
samalla tasolla yhteyden kanssa.

YHTEYS - YHTEYDEN KATKEAMINEN - PALAUTUS

- Yhteyden katkeaminen välttämätöntä
- Kaikkea ei voi ennakoida
- Tärkeintä palautus
- Resilienssi kasvaa sopivasta stressi-palautus vasteesta

MITÄ ON LAPSEN EI- TOIVOTTU KÄYTTÄYTYMINEN?

- Lapsi ei tee niin kuin toivoisimme?
- Lapsi ei kuuntele meitä?
- Lapsi ei "tottele" meitä?

MITÄ LAPSEN TOIMINTA MEISSÄ AIHEUTTAA?

- Tunnemme, että lapsi laittaa itsensä vaaraan (pelko, jännitys)
- Lapsen toiminta vaikeuttaa tavoitteisiin pääsemistä (minun, meidän, hänen itsensä)
- Lapsen toiminta aiheuttaa meissä negatiivisten tunteiden nousemista
- Tiivistetysti: Lapsen toiminta aiheuttaa meissä reaktion, joka menee yli hyväksymisrajan, joten tunnemme tarvetta toimia

Puuttumistavat lievimmästä kovimpaan

HUOMIOTTA JÄTTÄMINEN

POIS KATSOMINEN

MUUHUN TOIMINTAAN KESKITTYMINEN

LAPSEN OHJAAMINEN TOISEEN TOIMINTAAN

VERBAALINEN TAI FYYSINEN OHJAAMINEN

SIIRTÄMINEN TOISEEN PAIKKAAN

KIELTÄMINEN

OHJEIDEN ANTAMINEN

ULKOISET MOTIVAATTORIT

UHKAILU

KIRISTYS

LAHJONTA

HENKINEN VÄKIVALTA

TUNTEIDEN VÄHÄTTELY

HAUKKUMINEN

MOITTIMINEN

RAKKAUDELLA "PELAAMINEN"

YKSIN JÄTTÄMISELLÄ UHKAILU

LÄHTEMISEN "LEIKKIMINEN"

YKSIN JÄTTÄMINEN

VAIN KOSKA SE TOIMII...

- Se, että jonkin tapa toimii, ei kerro sen sopivuudesta
- Monilla tavoilla vain siirretään ongelmaa eteenpäin
- Ulkoiset motivaattorit ovat vain väliaikainen apu
- Osa tavoista aiheuttaa henkistä vahinkoa

Kritisoimalla ja
uhkailemalla et ikinä
inspiroi, rohkaise tai
vahvista lasta.

Vain koska se "toimii", ei
tarkoita että se on paras
tapa.

Rakkaus inspiroi.
Rakkaus rohkaisee.
Rakkaus vahvistaa.

Valitse **rakkaus.**

-Rebecca Eanes

*Ankaruus lapsia
kohtaan ei tee
heistä vahvempia.*

*Ihmiset
vahvistuvat
myötätunnolla ja
ymmärtämisellä.*

*Riippumatta iästä
tai sukupuolesta.*

-Lelia Schott

MITÄ MEIDÄN
TULISI TEHDÄ?

MEIDÄN
TEHTÄVÄMME
ON TEHDÄ
PARHAAMME
SILLÄ
TIEDOLLA MITÄ
MEILLÄ ON
SAATAVILLA
(REBECCA EANES)

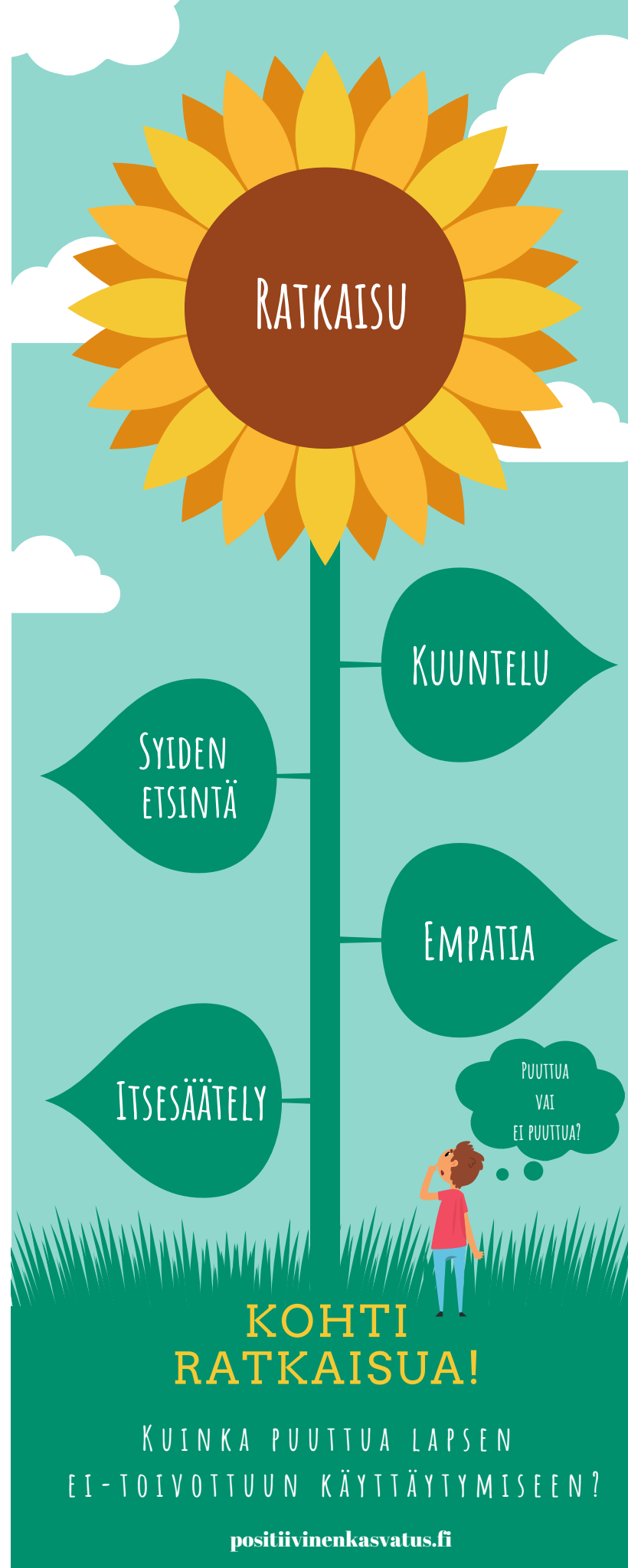

*Et voi opettaa lasta
käyttäytymään
hyvin saamalla
heidät tuntemaan
itsensä huonoiksi.*

*Kun lapsi tuntee
olevansa hyvä, hän
käyttäytyy hyvin.*

-Pam Leo

RATKAISU

KUUNTELU

SYIDEN
ETSINTÄ

EMPATIA

ITSESÄÄTELY

PUUTTUA
VAI
EI PUUTTUA?

KOHTI
RATKAISUA!

KUINKA PUUTTUA LAPSEN
EI-TOIVOTTUUN KÄYTTÄYTYMISEEN?

positiivinenkasvatus.fi

JEE! KONFLIKTITILANNE

- Suhtautuminen tilanteeseen
- Suhtautuminen lapsen käytökseen
- Odotukset tilanteen etenemisestä
- Odotuksen lapsen suoriutumisesta
- Parasta on mennä tilanteeseen odottaen, että lapsi osaa ja tilanne menee hyvin (vaikka 100 viimeistä kertaa mennyt toisin)
- Konfliktitilanteet ovat ainutlaatuisia mahdollisuuksia lisätä lapsen tietoja ja taitoja sekä viedä kohti seuraavaa onnistumista

ASKEL 0: PUUTTUMINEN

- Tilanteen ja oman hyväksymisrajan miettimistä.
- Ennen kuin puutun tilanteeseen, pysähdyn miettimään, onko tämä oikeasti lapsen osalta ei-toivottua käyttäytymistä vai onko kyse jostain muusta?
 - Oma tunnetila, omat voimavarat (väsymys, nälkä), stressi
- Onko hyväksymisrajani liian alhaalla?
- Pitääkö minun puuttua tilanteeseen vai onko ratkaisuna suhteuttaa odotukseni ja tunteeni tilannetta kohtaan?

Pysähdyn pohtimaan, onko kyse lapsen vai minun käyttäytymisestä?

*Jos odotamme lapsen
käyttäytyvän
kuin aikuinen,
tulemme pettymään,
kun hän käyttäytyy
kuin lapsi.*

-Rebecca Eanes-

ASKELE 1: ITSESÄÄTELY

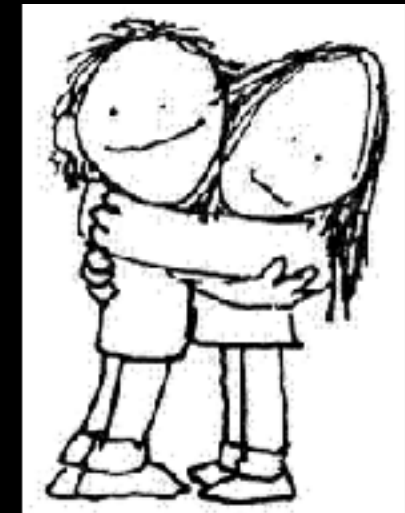
- Voi kestää hetken tai olla suurin haaste
- Tärkeää lapsen kohtaamisen kannalta
- "Saat sitä, mitä annat". Rauhallisena, rauhallisuutesi tarttuu myös lapseen.
- Empatian neuronit eli peilisolut vaikuttavat vastapuolen toimintaan
- Kun olet itse rauhallinen, etkä tunteen vallassa, myös omat ajatukset kulkevat paremmin, pääset parempaan ratkaisuun

*Huutaminen vaientaa
viestisi. Puhu hiljaisesti,
jotta lapsesi voisi kuulla
sanasi, eikä vain ääntäsi.*

- L. R. Knost

ITSESÄÄTELY ON TAITO JA SITÄ VOI HARJOITELLA

ASKELE 2: EMPATIA

- Empatia tekee lapsen aivot vastaanottavaiseksi
- Peilisolut eli empatianeuronit tunnistavat liikettä, ääntä, ilmeitä ja eleitä ja kertovat meille, mitä toiset tekevät ja kokevat.
- Lapsi tuntee tullessa ymmärretyksi ja on yhteistyöhaluinen
- Tunteiden yhteinen sanoittaminen ja tunnustelu
- Turvallisen ilmapiirin luominen vapauttaa lapsen taistele-pakene tilasta ja lapsi pystyy tulemaan mukaan tilanteen ratkaisuun

***Empatia
rauholtaa
aivoja ja
tavoittaa
lapsen
sydämen. Se
saa heidät
avautumaan
vastaan-
ottamaan
meidän
viisauttamme
ja
ohjeitamme.***

-Rebecca Eanes

ASKELE 3: SYIDEN METSÄSTÄMINEN

- Daniel J. Siegel: "Chasing the why"
- Vaihda turhautuminen uteliaisuuteen. Moittiminen miettimiseen.
- Aloita itsestäsi
 - Mieti käytännön tasolla
 - Mieti henkisellä tasolla
 - Mieti tietotasolla
- Erotta ne tilanteet, joissa lapsi "ei pysty" ja tilanteista, joissa lapsi "ei halua"
- "Miksi" kysymys vaikea lapselle. Varsinkin pienen lapsen on vaikea tietää ja sanoittaa omia motivaatioita.
 - Parempi korvata: "Mitä tapahtui?". Lisäksi voi kysellä esimerkiksi, "Millaisia tunteita tunsit/tunnet?", "Millaisia ajatuksia mielessäsi oli/on?".
- Aikuisen tehtävä näistä lähteä muotoilemaan tilanteenkuvausta eli miksi kysymyksen vastausta.
 - Esimerkiksi "Taisit suuttua aika paljon, kun sisko otti lelun kädestäsi ja siksi tönäisit häntä. Suuttuminen on ihan ymmärrettävää ja hyväksyttyä. Silloin ei voi kuitenkaan mennä tönimään toista. Mitä voisimme ensi kerralla tehdä, kun suututtaa?"

Lapsen käyttäytymisen moninaiset syyt

- Lapsen ulkoisen käyttäytymisen takaa löytyy AINA sisäinen syy -

ASKELE 4: KUUNTELEMINEN

- Lapsen aktiivinen kuunteleminen vie oikean syyn äärelle
- Vielä puhumattoman lapsen kanssa pidä taukoja, "kuuntele" jokeltelua, katso silmiin
- Anna tilaa myös vasta sanoja opettelevan lapsen viestinnälle
- Kiinnitä huomiota omaan nonverbaaliseen viestintään
 - Mene samalle tasolle lapsen kanssa
 - Osoita, että et ole uhka lapselle
- Luo sellainen tilanne, jossa lapsi kokee olonsa niin turvalliseksi, että uskaltaa puhua (ilman pelkoa rangaistuksista tai siitä, että aikuinen suuttuu lapselle, jos kertoo totuuden)

Jos et kuuntele pienen
lapsen pieniä asioita,
hän ei kerro sinulle
isompana suuria
asioita. Koska hänelle
kaikki asiat olivat aina
suuria asioita.

-C.M.Wallace

ASKELE 5: RATKAISEMINEN

- Monia vaihtoehtoisia ratkaisuja
- Hyvä ratkaisu vastaa lapsen käyttäytymisen sisäiseen syyhyn. Siihen asiaan, joka aiheutti lapsen ulkoisen toiminnan.
- Mitä enemmän eri menetelmiä tunnet, sitä paremmin voit tilanteeseen vastata
 - "Jos sinulla on vasara, jokainen ongelma on naula"
- Lapsen temperamentin, tapojen ja tarpeiden tunteminen auttaa
- Lapsen osallistaminen vie oppimiseen
- Haluamme **opettaa lapsen ajattelemaan, emme vain tottelemaan**

Lapsille täytyy opettaa
miten ajatella,
ei *mitä* ajatella.

- Margaret Meady

SISÄINEN MOTIVAATIO VIE PERILLE

Ulkoinen motivaatio voi viedä pisteestä A pisteeseen B

- ”toimii palkkion toivossa tai rangaistuksen pelossa”

Sisäinen motivaatio sytyttää innon ja ilon sekä tahdon toimia vaihtoehtoisella tavalla

- Oppiminen onnistuu
- Käyttäytyminen johdonmukaista ja laaja-alaista
- Lapsen käyttäytyminen samanlaista kotona, koulussa tai muussa ympäristössä

Uudelleenohjaus

Uudelleen kelaus

Leikki, loru, laulu

Huumori, peilaaminen

Kerro minulle -
menetelmä

Valinnan mahdollisuus

Vaihtoehtoinen kyllä

Tilanteen pysäytys

Taidon harjoittelu

Luonteenvahvuudet
ratkaisuna

LAPSI ON TUTKIJA JA MAAILMANMATKAAJA

TAVOITE

- Lapsi lähtee tilanteesta tietäen tai taitaen enemmän
- Seuraavalla kerralla hänen on mahdollista tehdä toisin
- Hänen ongelmanratkaisukyvyt ovat parantuneet
- Hän ajattelee paremmin vs hän tottelee paremmin
- Muista myös antaa positiivista palautetta aloittamisesta, yrittämisestä ja edistymisestä. Nämä vievät kohti onnistumista. Aina ei tarvitse onnistua kerralla!

*Leikki-Aivojen
mieluisin tapa oppia.*

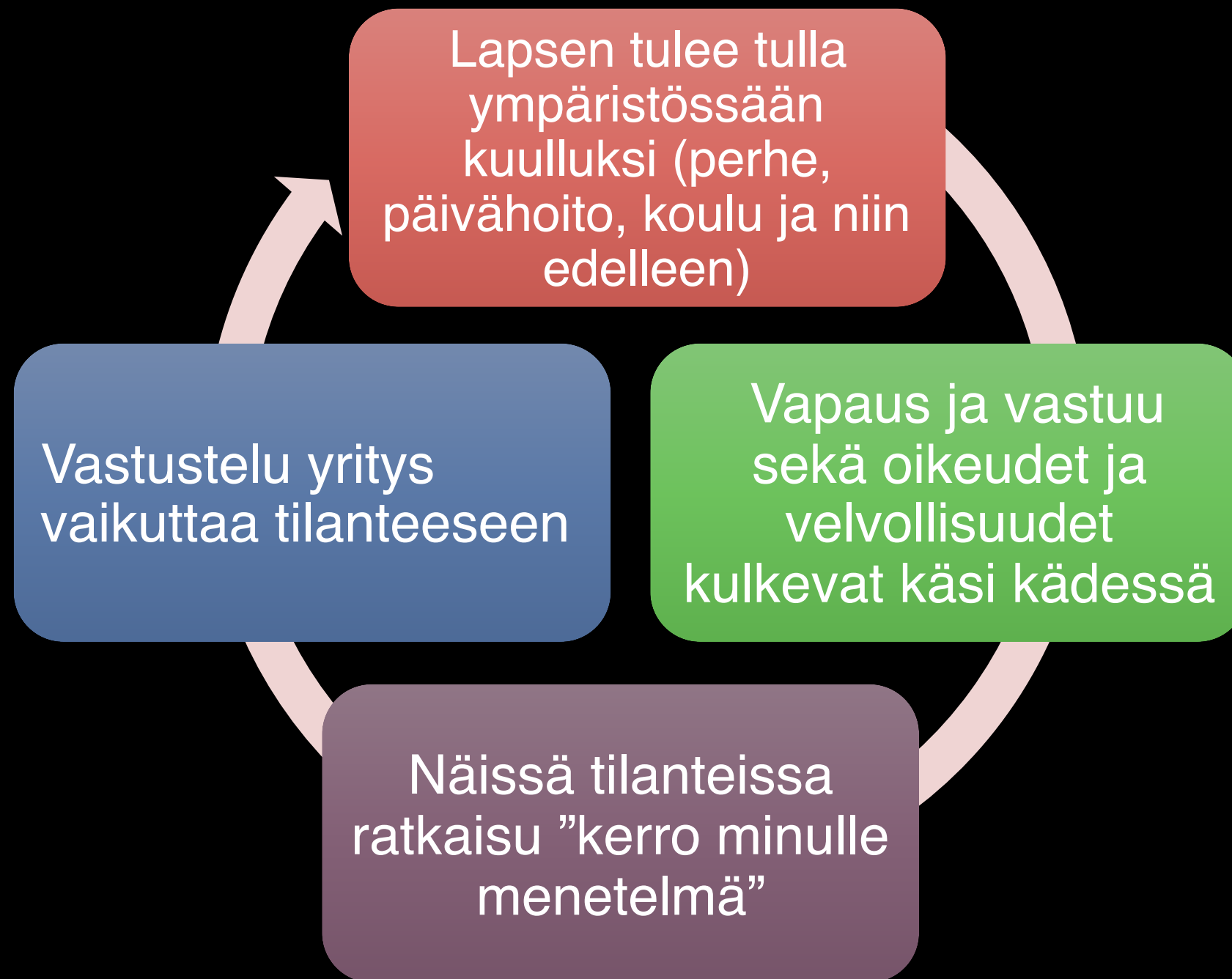
- Diane Ackerman

LEIKILLISYYS - NAURU VAPAUTTAA

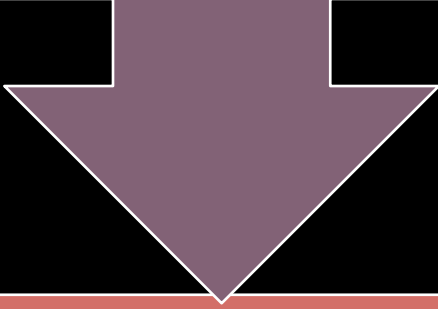
- Yhteisen hassuttelun kautta voi konfliktitilanne lauaa nopeasti
- Huumori taitolaji
- Ole huomaavainen
- Loukkaus voi viedä tilanteen pahempaan suuntaan
- "Vitsi, vitsi" ei toimi aikuisellakaan

"MINULLA ON VAIKUTUSTA MAAILMAAN"

”EI, KUN...”

Alkuun kelaus antaa lapselle
toisen mahdollisuuden

Sopii esimerkiksi niihin tilanteisiin,
kun lapsi sanoo jotain sopimatonta
tai joku tilanne ei ole mennyt
sovittujen sääntöjen mukaan

AJATTELEMAAN PYSÄYTYS

- Mitä teen nyt, mihin se vaikuttaa? Kannattaisiko minun muuttaa toimintaani?
- Aikuinen auttaa lasta "näkemään" omaa toimintaansa
- Auttaa lasta havainnoimaan toimintaansa ja miettimään käyttäytymisensä seurauksia
- Lapsen mieleen jää ajattelumalli

*Kerro minulle ja
unohdan.*

*Opeta minulle ja
muistan.*

*Ota minut
mukaan ja opin.*

- Benjamin Franklin

VAHVISTA HYVÄÄ

– RATKAISUNA LUONTEENVAHVUUDET

Lapsi valehtelee	Vahvista rehellisyyttä
Lapsi ei halua tehdä mitään	Vahvista innostusta
Lapsi heittelee tavaroita hermostuessaan	Vahvista itsesäätelyä
Lapsi luovuttaa helposti	Vahvista sinnikkyyttä
Lapsi toimii ennen ajattelemista	Vahvista harkitsevaisuutta

ON HELPOMPAA KASVATTA KUN KITKEÄ

- Huomio enemmän onnistumisen hetkiin kuin epäonnistumisiin
- "Vedetään" lasta hyvään päin
- Ilon, kykeneväisyyden ja osaamisen kautta
- Pitkäaikaiset vaikutukset

POSITIIVINEN PALAUTE VOIMAUTTAA

- Lapsen oppimisen, minäkuvan, identiteetin ja hyvinvoinnin vahvistumisen kannalta aikuisen positiivinen palaute ensiarvoisen tärkeää
- Kun hyvä huomataan ja sanotaan ääneen tehdään lapsi näkyväksi ja hän kokee itsensä kuulluksi ja nähdyksi (aivan lapsen perustarpeita)

Paras opettaminen tapahtuu vieressä ja läsnäollen.

Yhteistyössä on voimaa!

Ratkaisujen
työkalupakki

Kuunteleminen

Syiden metsästäminen

Empatia

Itsesäätely

Puuttua vai ei puuttua

TÄMÄN MENETELMÄN HYÖDYT

Lapsi oikeasti oppii tilanteesta (tieto, taito tai ymmärrys lisääntyy)

Sisäisen motivaation löytäminen

Antaa lapselle mahdollisuuden tulla kuulluksi ja nähdyksi

Lapsella mahdollisuus muuttaa käytöstään

Opettaa kasvun asennetta "Minä voin oppia", "Minä voin muuttua"

Myötätuntoa itseä ja muita kohtaan

Sinnikkyyttä

Tukee lapsen henkistä hyvinvointia

Vahvistaa lapsen ja aikuisen yhteyttä "Me olemme tiimi"

Voi estää muuta ei-toivottua käytöstä

The background is a vibrant, abstract composition of overlapping geometric shapes, primarily circles and squares, in a variety of colors including warm tones like orange, yellow, and red, as well as cooler tones like blue, green, and purple. The shapes are layered, creating a sense of depth and movement.

KYSYMYKSIÄ?

DIAT

positiivinenkasvatus.fi/suveladiat

Salasana: Suvela2020

ILO OLLA YHTEYKSISSÄ!

www.positiivinenkasvatus.fi

Facebook

www.facebook.com/positiivinenkasvatus

Instagram

www.instagram.com/positiivinenkasvatus

Twitter

www.twitter.com/poskasvatus

Youtube

Ilo olla yhdessä – positiivinen kasvatus

Sähköposti

tiaa@positiivinenkasvatus.fi

POSITIIVINEN KASVU

www.positiivinenkasvu.fi

Facebook

www.facebook.com/positiivinenkasvu

Instagram

www.instagram.com/positiivinenkasvu

Twitter

www.twitter.com/poskasvu

Sähköposti

tiia@positiivinenkasvatus.fi

VERKKOKURSSIT JA VERKKOMATERIAALIT

kasvatusneuvoja.fi